

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı: 17807
Tarih: 04.01.2022

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Nuran İmit
Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de cezaevlerinde sürdürülebilir bir işkence ve kötü muamele uygulamaları sistematik bir hale gelmiştir. Ceza İnfaz Kurumu memurlarının mahpuslara dayattığı uygulamalardan kaynaklı neredeyse her mahpus disiplin cezasına çarptırılmıştır. Disiplin cezası alan her mahpus böylelikle iyi hal indirimi ve koşullu salıverme koşullarından yararlanamamaktadır. Son bir yıldır bundan kaynaklı onlarca hasta mahpus bütün koşulları şartlı salıvermeye uygun iken disiplin cezaları bahane edilerek bazıları ceza süreleri bitmesine rağmen halen cezaevlerinde tutulmaktadır. 10 yıl 20 yıl cezaevlerinde kalan infazlarını tamamlayan mahpuslar basit bir disiplin cezası bahane edilerek koşullu salıvermeden yararlanamamaktadır.

Örneğin üniversite öğrencisiyken “yasadışı örgüt üyesi olmak” suçlamasıyla yargılanıp hüküm giyen Ceylan Bozkurt ve Didar Boza, cezalarının dörtte üçünü yattıktan sonra, Ocak ayında koşullu salıverilme düzenlemeleri kapsamında İzmir’deki Şakran Kadın Kapalı Cezaevi’nden tahliye olmayı bekliyorlardı. Ancak 31 Aralık 2020 gecesi yayınlanan bir yönetmelikle takdir yetkisi genişletilen Cezaevi İdare Gözlem Kurulu, ikisinin de “iyi halli” olmadığını bu nedenle koşullu salıverilme taleplerini reddettiklerini tebliğ etti.

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	İçişleri	
Esas Komisyon	Adalet	
Tarih: 5 Nisan 2022		Esas No: 2/4363

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LİĞİ
0 4 Nisan 2022
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 4 Nisan 2022
No. 994877
ESYĞ ve AKTARILMAIŐTIR

Şakran Kadın Kapalı Cezaevi Yönetimi, Ceylan Bozkurt ve Didar Boza'nın tahliye taleplerini reddettiği tebligatlarda, her iki mahpusun cezaevinde kaldıkları süre boyunca arama ve sayımlarda personelin çalışmalarını kolaylaştırmaya yönelik "ekstra bir gayret göstermediklerini, serzenişte bulunduklarını, infaz süresince tutum ve davranışlarında herhangi bir değişim olmadığını, pişmanlık, itiraf vb. davranış ve eylem göstermediklerini" öne sürerken Bozkurt'a verilen tebligatta ayrıca tek tip kıyafet uygulamasına ve Afrin operasyonuna karşı çıkan eylemlere katıldığı, Sayın Abdullah Öcalan'a uygulanan tecrite karşı birçok kez açlık grevine girdiği bilgisine de yer verildi ve bu gerekçeler tahliye talebinin reddedilmesinin nedenleri arasında gösterildi.

Mahpusların koşullu salıverme şartlarından biri de iyi halli olmasıdır. İyi hal durumu neye göre, kime göre, hangi hukuki kurala bağlandığı muallaktır. Mahpuslara uygulanan işkence ve kötü muamele ile karşı karşıya kaldığında, karşı tepki vermesi durumuna da disiplin cezasına çarptırılmaktadır. Burada mahpusun kendi iradesi dışında gelişen bir fiil söz konusudur mahpusun dışında gelişen benzer fiillerde iyi halli olma hakkını yine yitirmektedir. Bunun yanı sıra 2020 tarihinden itibaren iyi hal durumu cezaevlerinin İdare ve Gözlem Kurulu tarafından belirlenmesine karar verilmiştir.

14 Nisan 2020 tarihinde kabul edilen ve 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 5275 sayılı Kanun'da İdare ve Gözlem Kurulu'nun iyi hal değerlendirmelerine yönelik yetkisini artıran düzenlemeler yapılmıştır. Belirli suçlar kapsamında hükümlünün koşullu salıverilmesine ve iyi hal değerlendirmesine ilişkin esaslar ağırlaştırılmıştır. 14 Nisan 2020 tarihindeki düzenleme ile birlikte 5275 sayılı kanunun 89.maddesinin 1.fikrasında pişmanlık gibi muğlak bir ölçüt getirilmiş olup *"haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı"*, *"işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlık"*, *"toplumla bütünleşmeye hazır olup olmama"* vb. sübjektif hükümler yer almaktadır.

TCK'nın 7.maddesinin 3.fikrasında *"güvenlik tedbirleri hakkında, infaz rejimi yönünden hüküm zamanında yürürlükte bulunan kanun uygulanır"* şeklinde düzenlenmiştir. Koşullu salıverilme bakımından TCK'nın 1. ve 2.fikralarındaki zaman bakımından uygulama kurallarının uygulanacağı açıkça belirtilmiştir. Dolayısıyla suç tarihinden sonra yürürlüğe giren hüküm aleyhe ise sanık hakkında uygulanamaz. Böylelikle 1 Ocak 2021 tarihinde yürürlüğe giren 5275 sayılı Kanun'unun söz konusu mahpuslar için uygulanması kişiyi özgürlüğünde yoksun bırakarak ağır insan hakları ihlali suçu işlenmesine sebep olmaktadır.

Bununla birlikte Cezaevi Gözlem Kurullarının verdiği kararlar doğrultusunda son yıllarda yüzlerce hukuksuzluğa imza atılmıştır. Başlı başına hukuksuz bir uygulama olan Cezaevleri İdare Gözlem Kurullarına bu tarz hassas konuların bırakılması kabul edilemez. Keyfi uygulamalarla disiplin cezası veren cezaevi yönetimleri aynı zamanda iyi hal kararlarını da vermektedirler, bu başlı başına Anayasaya aykırılık teşkil eder. Bir hükmün uygulanması ve karar vericisinin aynı merci olması denetimden uzak ve keyfi uygulamalara sebebiyet verecektir.

Ayrıca Koşullu Salıverme ve iyi hal indiriminin Cezaevi Gözlem Kurullarına bırakılması aynı zamanda mahpusların umut hakkını da ortadan kaldırmaktadır.

Bu kapsamda iyi hal indirimi ve koşullu salıverme koşullarının gözden geçirilmesi gerekmektedir. Mahpuslara verilen disiplin cezalarının hangi koşullarda kimler tarafından neden verildiği araştırılmalı, iyi hal indirimi uygulaması ve koşullu salıverme için mahpusların disiplin cezaları engel teşkil etmemelidir.

AİHM içtihadlarında da belirtildiği gibi Devlet, bir suçluyu anayasal haklarının zarar görmesine sebebiyet verecek biçimde, suç işlenmesinin önlenmesi amacının bir objesi haline getiremez.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Koşullu salıverme koşullarında iyi hal indiriminin 2021 yılından itibaren Cezaevleri Gözlem Kurullarına bırakıldığından kaynaklı hak ihlallerine sebebiyet vermektedir. Dolayısıyla koşullu salıverme koşullarından disiplin cezasının kaldırılması gereklilik arz etmektedir. Disiplin cezası almış mahpusların koşullu salıvermeden yararlanabilmesinin önünü açmak için 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17 nci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılması yaşanan hukuksuzlukların önüne geçilecektir.

TERÖRLE MÜCADELE KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 12/4/1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 17 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.